

Ammatillisen koulutuksen hallitusohjelmakirjausten valmistelun seurantaryhmä

Aika Keskiyö 21.8.2024 klo 12.00–13.50

Paikka Kokoustila Seminarium, Opetus- ja kulttuuriministeriö, Meritullinkatu 10, Helsinki

Osallistujat

Seurantaryhmän jäsen	Paikalla	Etänä	Poissa
Petri Lempinen pj	x		
Ville Heinonen vpj			x
Marko Aaltonen	x		
Susanna Aro		x	
Eira Bani	x		
Simon Blomfelt		x	
Marjaana Eskelinen		x	
Hannu Freund		x	
Camilla Grundström			x
Jere Liittäinen (Onni Härkösen sijaisena)			x
Maarit Kallio-Savela	x		
Tatja Karvonen	x		
Ulrika Kauniskangas	x		
Mikko Kinnunen	x		
Harri Korhonen		x	
Soile Koriseva			x
Veli-Matti Lamppu	x		
Anna Mari Leinonen		x	
Suvituuli Lundmark		x	
Samuli Maxenius	x		
Minna Nieminen		x	
Sanna Nieminen	x		
Petri Nokelainen			x
Riina Nousiainen			x
Päivi Nygren		x	
Suvi Pulkkinen		x	
Kirsi Rasinaho	x		
Annakaisa Tikkinen (Jussi-Pekka Roden sijaisena)	x		
Miika Sahamies		x	
Pekka Tauriainen	x		
Ville Ukkola	x		
Mikko Vieltojärvi	x		

Käsitellyt asiat

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 12.02.

2. Kokouksen esityslistan ja edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen

Esityslista käytiin läpi ja hyväksyttiin esityksen mukaisesti. Edellisen kokouksen pöytäkirja hyväksyttiin.

3. Hallituksen esityksen valmistelun tilanne lausuntokierroksen jälkeen

Hallitusneuvos Anna Kankaanpää esitteli valmistelun tilannetta lausuntokierroksen jälkeen. Lausuntokierros päättyi 16.6., ja lausuntoja kerrytettiin yhteensä 255. Muutama muutosehdotus hallituksen esitykseen on valmisteilla.

Toiminnanohjauksen kokeilua kannatettiin laajasti, lausuntopalautteen perusteella esitetään joitain muutoksia. Ne koskevat mm. kokeiluun hakua ja valintaa sekä seurantaa ja arviointia koskevia säädöksiä, joita on täsmennetty. Kokeilulaista esitetään poistettavaksi kokeiluun velvoittamista koskeva pykälä sekä pykälä Opetus- ja kulttuuriministeriön päätöksestä tilanteesta, jossa sopimukseen ei päästä koulutuksen järjestäjän kanssa. Lisäksi on tehty täsmennyksiä pykäliin ja perusteluihin muun muassa Oikeusministeriön lausunnon perusteella.

Rahoitusta koskevia ehdotuksia pääasiallisesti kannatettiin. Lausuntopalautteen perusteella on valmisteltu eräitä muutoksia, jotka koskevat mm. muun ammatillisen koulutuksen jatkumista kolmen vuoden siirtymäajan. Rahoitusasetuksessa on tarkoitus rinnastaa nykyiseen tapaan. Ylioppilastutkinnon suorittaneet rinnastettaisiin rahoituksessa tutkintoa vaille oleviin, luonnonvara-alan rahoituksen ongelman ratkaisemiseksi siirryttäisiin viidestä seitsemään kustannuskoriin sekä majoituksessa säilyisi kolme kerrointa ehdotetun kahden sijaan.

Oppimisen tuen esitys sai pääasiallisesti kannatusta. Lausuntopalautteen perusteella tehdään muutamia muutoksia: lausuntokierroksella olleen esityksen suomenkielisistä pykälistä puuttunut viimeinen momentti lisättiin, todennetut oppimisvaikeudet –käsittettä täsmennettiin pykäläkohtaisissa perusteluissa, ”vamma ja sairaus” lisättäisiin todennettujen oppimisvaikeuksien rinnalle erityisen tuen saamisen kriteeriksi ja voimaantuloaika lukuvuoden alkuun eli 1.8.2026 sekä erityisen tuen pykälään lisättäisiin lause, jossa todetaan nykytilaa vastaavasti, että oikeus erityiseen tukeen on myös työpaikalla järjestettävässä koulutuksessa.

Tilaukoulutusta ja työelämätoimikuntia koskevia ehdotuksia kannatettiin ja vastustettiin. Ehdotukset poistettaisiin hallituksen esityksestä ja niiden valmistelua jatketaan erillisenä prosessina. Valmis esitys vietäisiin eduskuntaan 10.10.2024.

Seurantaryhmä kävi keskustelun lausuntopalautteen perusteella esitettävistä muutoksista hallituksen esityksiin. Keskustelussa nostettiin esiin mm. luonnonvara-alan koulutusten rahoitus, Karvin rooli kokeilussa ja eri profiilisten koulutuksen järjestäjien huomioiminen kokeilussa. Esiin nousi myös kysymys henkilöstökoulutuksen siirtymäajasta sekä ammatti- ja erikoisammattitutkinnoista huomioiden kehysriihessä päätetty leikkaus. Rahoitukseen suunniteltu lähtötasokerroin puhututti myös. Siitä tullaan säätämään rahoitusasetuksessa 2025. Myös oppimisen tuen tarpeen arviointi ja muun ammatillisen koulutuksen järjestäjien osaamisen säilyttäminen nousivat esiin.

4. Normien purkua koskeva hallituksen esitys (lausuntokierroksella 25.8. asti)

Hallitusneuvos Anna Kankaanpää esittää, että hallituksen esitys koskien normien purkua on lausuntokierroksella sunnuntaihin 25.8.2024 asti. Budjetin vuoksi aikataulu on tiukka.

Hallitus on linjannut toimenpiteistä normikevennyksiksi ja muiksi toimiksi kuntien maksutulopohjan vahvistamiseksi, joilla tavoitellaan toisen asteen koulutukseen kohdistuen yhteensä viiden miljoonan euron säästöjä. Hallitus päätti 24.4.2024 100 miljoonan euron leikkauksesta ammatilliseen koulutukseen, siten että se kohdistuu aikuisten, toisen asteen ammatillisen tutkinnon tai korkeasteen tutkinnon suorittaneille kohdentuvaan ammatilliseen koulutukseen. Leikkauksesta kohdistetaan valtion rahoitusosuuteen 42,6 miljoonaa euroa ja kuntien rahoitusosuuteen 57,4 miljoonaa euroa.

Lakiin ammatillisesta koulutuksesta ehdotetaan muutosta, että koulutuksen järjestäjällä ei olisi velvollisuutta tunnistaa ja tunnustaa oppivelvollisen aiemmin hankittua osaamista, ellei oppivelvollinen ole suorittanut ammatillisen perustutkinnon, ammattitutkinnon tai erikoisammattitutkinnon perusteiden mukaisia tutkinnon osia tai yhteisten tutkinnon osien osa-alueita sekä lukio-opintoja, korkeakouluopintoja tai muut toimivaltaisen viranomaisen arvioimia ja todentamia opintoja. Ehdotetaan myös, että koulutuksen järjestäjällä ei olisi jatkossa velvollisuutta laatia tutkinto- tai koulutuskohtaista osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelmaa. Esityksessä tavoiteltava säästö olisi 4 miljoonaa euroa vuodessa.

Lukiolakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että koulutuksen järjestäjän velvollisuudesta laatia opetussuunnitelmaan perustuva vuosisuunnitelma luovuttaisiin. Luovuttaisiin myös koulutuksen järjestäjän velvoitteesta määräjain selvittää opiskelijoiden huoltajien näkemyksiä oppilaitoksen ja koulutuksen järjestäjän toiminnasta. Tässä tavoiteltava säästö on miljoona euroa vuodessa.

Rahoituslakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että kuntien rahoitusosuutta koskevia säädöksiä ammatillisessa koulutuksessa muutettaisiin, jotta hallituksen päättämä 100 miljoonan euron vähennys saataisiin valtion lisäksi koskemaan myös kuntasektoria. Ja jotta 100 miljoonan euron säästö saataisiin kohdennettua hallituksen linjauksen mukaisesti, opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettua lakia muutettaisiin siten, että varainhoitovuoden 2025 rahoituksesta päätettäessä opiskelijavuosien määrä saisi alittaa järjestämisluvassa määrätyn opiskelijavuosien vähimmäismäärän. Lisäksi opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain perustamishankkeiden rahoitussuunnitelmaa koskeva säädös on jäänyt tarpeettomaksi ja se esitetään siten kumottavaksi.

Oppimisen tuen mahdollistamiseksi lukiokoulutuksen rahoitusta vahvistetaan hallitusohjelman mukaisesti 10 miljoonalla eurolla vuodesta 2025 alkaen. Esityksessä ehdotetaan, että kuntien rahoitusosuutta lukiokoulutuksessa muutettaisiin, jotta lisäys saadaan kohdennettua valtion rahoitusosuuteen.

Hallitusohjelmassa esitetty 10 miljoonan euron kuntien rahoitusosuus lukion koulutuksessa osoitetaan kuntasektorille. Puheenjohtaja täydentää, että 10 miljoonaa euroa osoitetaan Opetus- ja kulttuuriministeriölle, varhaiskasvatukseen ja perusopetukseen.

Seurantaryhmä kävi vilkkaan keskustelun esitysten vaikutuksista koulutuksen laatuun sekä esitettyjen säästöjen realistisuudesta suhteessa normien purkamiseen. Järjestämisluvissa määrättyjen opiskelijavuosien vähimmäismäärien alittamisesta toivottiin kokonaiskuva. Esiin nostettiin huoli, että leikkaus saattaa johtaa eri koulutusten tai osaamisalueiden tarjonnan vähentymiseen. Keskustelua käytiin työelämätoimikuntien roolista ja tehtävistä osana laadunvarmistusta.

5. Vuoden 2025 talousarvion valmistelu

Puheenjohtaja Petri Lempinen esittää vuoden 2025 talousarvioesityksen valmistelua. Valtion budjettitaloudessa tuloja on 76,0 miljardia euroa ja menoja 88,1 miljardia euroa. Tasapaino on -12,2 miljardia, mikä on heikompi tilanne kuin huhtikuussa.

Lempinen esitteli hallituksen talouspolitiikan keskeisiä tavoitteita julkisen talouden vahvistamiseksi sekä ajankohtaista taloustilannetta.

Vuoden 2025 talousarviossa säästöjä ja veronkorotuksia on noin 3 miljardia euroa vuonna 2025. Valtion menoja vähentäviä säästöjä on vuoden 2025 budjettiehdotuksessa yhteensä lähes 2 miljardia euroa vuoteen 2024 verrattuna. Verosopeutustoimet lisäävät valtion verotuloja yhteensä 1,2 miljardilla eurolla.

Alijäämä pienenee alle 0,6 miljardilla eurolla vuoteen 2024 verrattuna. Alijäämä pienenee Sotemenojen kasvun ja verotulojen kasvun hidastumisen vuoksi. Kustannustaso nousee, ja palkkojen nousu näkyy kustannuksissa merkittävästi. Hyvinvointialueiden menopaineet ovat merkittävät. Hyvinvointialueiden rahoituksen jälkikäteistarkastus on 1,5 miljardia euroa vuonna 2025.

Valtionhallinnon toimintamenoisäästöjen toimeenpano etenee suunnitellusti. Hallitus linjasi hallitusohjelmassa valtionhallinnon toimintamenoja säästävästä tuottavuusohjelmasta ja lisäksi keväällä 2024 hallitus päätti uusista toimintamenoihin kohdistuvista lisäsäästöistä. Toimintamenoisäästöt ovat yhteensä noin 281 miljoonaa euroa.

Toisen asteen koulutuksen osalta VM:n talousarvioesitys sisältää vaihtoehtoisen säästön oppivelvollisuuden maksuttomuuden rajauksen ikärajan alentamiselle. Vaihtoehtoinen säästö kohdistuu ammatillisen koulutuksen valtionosuusrahoitukseen (strategiarahoitus) sekä ns. LAMOS:n kehittämisrahoihin (momentti 29.20.21).

Ammatillisen koulutuksen strategiarahoitus on ensi vuonna 3 miljoonaa euroa. Määräaikaiset lisärahoitukset lähihoitajien koulutukseen ja oppisopimuksen koulutuskorvauskokeilu päättyvät tänä vuonna. Keskustelussa kysyttiin kokeilun tuloksista, joita voidaan koota 2025.

Syyskuun alun budjettiriihessä päätetään OKM osalta n. 50 miljoonan euron leikkauksen kohdentamisesta.

6. Muut ajankohtaiset asiat

Ei ajankohtaisia asioita.

7. Seuraavat kokoukset

Torstaina 26.9.2024 klo 10.00–11.50, Sisäministeriö, Kirkkokatu 12, Helsinki

Maanantaina 28.10.2024 klo 13.00–14.50, Sisäministeriö, Kirkkokatu 12, Helsinki

Maanantaina 25.11.2024 klo 13.00–14.50, Sisäministeriö, Kirkkokatu 12, Helsinki

Keskiviikkona 18.12.2024 klo 10.00–11.50, Sisäministeriö, Kirkkokatu 12, Helsinki

8. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 13.51.